

Mottagare Socialdepartementet
Enheten för socialtjänst och
funktionshinderspolitik (SOF)
Dnr S2020/08966

Remissyttrande Fast omsorgskontakt i hemtjänsten SOU 2020:70

Sammanfattning

Region Norrbotten är överlag positiv till införandet av en fast omsorgskontakt i hemtjänsten, men anser att utredningen är alltför otydlig gällande roller, mandat och gränsdragning för fast omsorgskontakt i relation till hälso- och sjukvårdens fasta vårdkontakt. Regionen ställer sig dessutom undrande till varför grunduppdrag, och därmed förslag, exkluderar personer under 65 år. Dessa utgör ca 10 procent av de som har hemtjänst och har ofta komplexa omsorgsbehov.

Regionen ställer sig negativ till förslaget att endast undersköterskor ska kunna utses till fast omsorgskontakt då yrkestiteln är under utredning och då detta riskerar att motverka behovet av förnyelse och förändring i verksamheten. Region Norrbotten föreslår att man i stället ställer krav på lämplig ”utbildning och kompetens” för uppdraget.

Region Norrbottens synpunkter

Genom införandet kan stödet och hjälpen bättre anpassas till den enskildes behov och önskemål. En bättre kontinuitet och ökad trygghet för omsorgstagare, anhöriga och personalen skulle kunna åstadkommas med införandet av fast omsorgskontakt. Samordningsvinster förväntas uppnås genom att den fasta omsorgskontakten får i uppdrag att utgöra en sammanhållande länk till andra professioner inom vården och omsorgen.

Regionen stödjer utredningens förslag gällande att den fasta omsorgskontakten behöver ha rätt kompetens för uppdraget men ställer sig negativ till att personen måste inneha yrkestiteln undersköterska.

6.3 Den fasta omsorgskontaktens arbetsuppgifter

I utredningen saknas uppgifter om gränsdragning och samverkan mellan fast omsorgskontakt och fast vårdkontakt. Fast vårdkontakt finns framförallt inom regionens verksamheter men fasta vårdkontakter utses även inom kommunal hälso- och sjukvård. Det är av yttersta vikt att gränsdragningen är tydligt avseende uppdrag, arbetsuppgifter, ansvar och mandat för fast omsorgskontakt kopplat till den fasta vårdkontakten.

Det finns behov att förtydliga den fasta omsorgskontaktens roll i samband med upprättande och uppföljning av samordnad individuell plan.

6.4 Vilken kompetens behöver den fasta omsorgskontakten?

Regionen stödjer utredningens förslag gällande att den fasta omsorgskontakten behöver ha rätt kompetens för uppdraget men ställer sig negativ till att personen måste inneha yrkestiteln undersköterska. Här anser regionen att det är upp till varje kommun att säkerställa att personalen har rätt kompetens utifrån uppdrag. Särskilt då uppdraget förväntas påbörjas omgående när lagen träder i kraft 2022.

Uppdrag och mandat för den fasta omsorgskontakten bör förtydligas. Detta för att uppnå syftet med en god och jämlik vård och omsorg i landet.

Omsorgskontakten ska ha kompetens att upptäcka skiftningar i hälso- och funktionstillstånd och arbeta med att bevara och förbättra omsorgstagarens hälso- och funktionstillstånd. Här anser vi att det upp till respektive kommun att säkerställa att personalen har rätt kompetens. Det är viktigt att tydliggöra vilket uppdrag omsorgskontakten har att förmedla sina observationer till övriga professioner i teamet kring omsorgstagaren samt klargöra uppdrag och mandat i förhållande till fast vårdkontakt.

Lagen förväntas träda i kraft 2022. Kommunen som huvudman är den som ansvarar för att personalen har rätt kompetens fram till 2030. Utredningen bedömer att fördelarna med att i lag införa ett krav om att den fasta omsorgskontakten ska vara undersköterska är att det borgar för att arbetsuppgifterna utförs på ett för arbetstagaren tryggt och säkert sätt. Många av dessa arbetsuppgifter utförs redan idag i hemtjänsten av personal utan undersköterskeutbildning och kommer fortsätta utföras så i flera år innan utredningens förslag på yrkestitel undersköterska skulle kunna införas.

Region Norrbotten önskar ytterligare belysa följande punkter;

- Det föreligger ett behov att förtydliga vem som ska utse den fasta omsorgskontakten.
- Frågan om omsorgstagaren bara kan ha en eller flera fasta omsorgskontakter besvaras inte i utredningen.
- Uppdrag, samverkan och ansvarsfördelning mellan fast vårdkontakt och fast omsorgskontakt behöver klargöras.
- Fast omsorgskontakt i hemtjänsten ska vara en tydligt utpekad person som är väl kommunicerad till omsorgstagare, närstående och övriga aktörer (med beaktande av reglerna om tystnadsplikt och sekretess) för att uppnå önskade samordningseffekter.
- Fast omsorgskontakt bör införas för alla åldrar som har hemtjänst då även personer under 65 år kan ha stora behov av vård och omsorg.
- Att på utredningens slutsatser fatta beslut om att lagstifta att fast omsorgskontakt från och med år 2030 ska ha yrkestiteln undersköterska är inte lämpligt. Titeln är under utredning och verksamheten i ständig förändring mot en god och nära vård varför lagstiftningen riskerar bli såväl felaktig som föråldrad.

- Undersköterska är ett bristyrke och kravet på att den fasta omsorgskontakten ska ha titeln undersköterska gör att onödig konkurrens om en eftertraktad personalgrupp kan uppstå.